

Odszkodowania za szkody wyrządzone przez wilki

2016-04-22

Zgodnie z art. 126 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1651, ze zm.) Skarb Państwa odpowiada za szkody wyrządzone m.in. przez wilki. Oględziny i szacowanie szkód oraz ustalenie wysokości odszkodowania i jego wypłaty dokonywane jest przez właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Odszkodowanie nie przysługuje, jeżeli szkoda wyrządzona przez wilki powstała od zachodu słońca, a zwierzęta pozostawały bez bezpośredniej opieki. W sprawach spornych dotyczących wysokości odszkodowań za szkody wyrządzone m.in. przez wilki orzekają sądy powszechne.

Szkody wyrządzane przez wilki w pogłowie zwierząt gospodarskich najczęściej występują wówczas, gdy wypas prowadzony jest w pobliżu lub wewnątrz lasu, a inwentarz pozbawiony jest odpowiedniego dozoru. Czasami drapieżniki zabijają więcej zwierząt, niż są w stanie jednorazowo zjeść. Wynika to z wyzwalającego się podczas ataku mechanizmu pogoni za uciekającą ofiarą. Dzięki zwierzęta kopytne zwykle łatwo umykają takiej pogoni i tylko najsłabszy osobnik daje się złapać. Natomiast zwierzęta gospodarskie, w efekcie setek lat selekcji, utraciły umiejętność skutecznej ucieczki przed drapieżnikami, często też są uwiązane na łańcuchu lub zamknięte wewnątrz ogrodzenia. Zatem drapieżniki mogą bez zbyteńnego wysiłku zabić znacznie więcej zwierząt, tym samym zapewnić sobie pokarm na dłużej. Nie są w stanie przewidzieć, że wkrótce na pastwisku pojawią się ludzie i uniemożliwią im dalsze korzystanie ze zdobyczy. Ataki drapieżników na inwentarz zdarzają się głównie pod wieczór, w nocy i wczesnym rankiem, gdy aktywność ludzi jest najmniejsza. Bardzo często sprzyja temu zła pogoda, ulewny deszcz, mżawka oraz mgła. Drapieżniki czują się wówczas bezpieczne, nawet w bezpośrednim sąsiedztwie zabudowań, tym bardziej, że ludzie zwykle chronią się wtedy w domach i niechętnie wychodzą na zewnątrz.

Szkody mogą występować przez cały okres wypasów, jednak ich największe natężenie notuje się od sierpnia do października. Wynika to z kilku przyczyn: na przełomie lata i jesieni wzrasta znacząco zapotrzebowanie pokarmowe wilczych szceniąt, tegoroczne młode ssaki kopytne są już podrośnięte i sprawniej uciekają przed drapieżnikami, ich zagęszczenie wskutek drapieżnictwa oraz innych czynników śmiertelności jest niższe niż wiosną i latem, a to powoduje większe zainteresowanie wilków innymi źródłami pokarmu. Ponadto dni są coraz krótsze, pogarsza się pogoda i obniża temperatura, co nie sprzyja dobremu nadzorowi właścicieli nad inwentarzem i ułatwia skuteczne ataki.

Ważne jest, by powstałe szkody zgłaszane były również do lekarza weterynarii, nadleśnictw, kół łowieckich oraz urzędów gmin, gdyż jednostki te również są zaangażowane w ochronę przyrody. Dodatkowo, obszar ich działania pozwala na szybsze dotarcie do miejsca zdarzenia, co ma kluczowe znaczenie w przypadku dokonania wstępnych oględzin i zaobserwowania pozostawionych śladów.

Lekarz weterynarii może stwierdzić przyczyny zgonu poszkodowanego zwierzęcia, sporządzić opis stanu zwłok oraz określić inne cenne informacje ułatwiające prawidłowe rozpatrzenie wniosku o odszkodowanie. Przedstawiciele koła łowieckiego i nadleśnictwa mogą przeszukać miejsce zdarzenia pod kątem występowania tropów drapieżników czy innych charakterystycznych śladów ich obecności, a także dokonać oględzin zwłok.

Nie należy uprzątać zagryzionego zwierzęcia przed przybyciem osób dokonujących oględzin. Należy jednak zabezpieczyć wszelkie ślady zdarzenia. Należy wykonać także dokumentację fotograficzną zagryzionego zwierzęcia i innych śladów w obrębie miejsca zdarzenia (tropy, ślady przeciągania ofiary, kał), a także samo miejsce zdarzenia i stosowane zabezpieczenia (np. ogrodzenie). Poszkodowany powinien złożyć wniosek o odszkodowanie wraz z niezbędnymi załącznikami wymienionymi we wniosku. Odszkodowanie obejmuje cenę rynkową zabitego zwierzęcia, koszty utylizacji padliny i jej transportu do najbliższego przedsiębiorstwa zajmującego się utylizacją padliny, koszt wizyty lekarza weterynarii stwierdzającego padnięcie zwierzęcia oraz koszty leczenia, na podstawie przedłożonych rachunków. Wniosek o odszkodowanie za szkody wyrządzone przez wilki udostępniono do pobrania na stronie internetowej <http://bip.olsztyn.rdos.gov.pl/>, w zakładce *Jak załatwić sprawę?*, **Sprawy dotyczące ochrony przyrody**, Szacowanie szkód wyrządzonych przez zwierzęta objęte ochroną gatunkową, za które odpowiada Skarb Państwa (bóbr, wilk, żubr oraz ryś).